

**Соціально-
психологічні
ОСНОВИ
надання
ДОПОМОГИ**

Лекція 3

ПЛАН

Завдання профілактичної роботи системи
служб соціальної роботи

Методика соціально-профілактичної роботи

Форми роботи з профілактики негативних
явищ

Завдання профілактичної роботи системи служб соціальної роботи

- проведення поведінкових та соціологічних досліджень (форми та методи профілактичної роботи адаптуються до наявних соціально-демографічних та матеріальних умов);
- проведення ряду просвітницько-навчальних заходів з метою формування стійкого інтересу підлітків та молоді до здорового способу життя;

- створення різнопланових (духовних, медико-психологічних) **реабілітаційних центрів**, кризових стаціонарів для молоді, яка має алкогольну чи наркотичну залежність; активізація підтримки спільнот родичів, діти яких страждають від алкогольної чи наркотичної залежності;
- створення **притулків** для дітей з родин, схильних до вживання алкоголю та наркотиків.

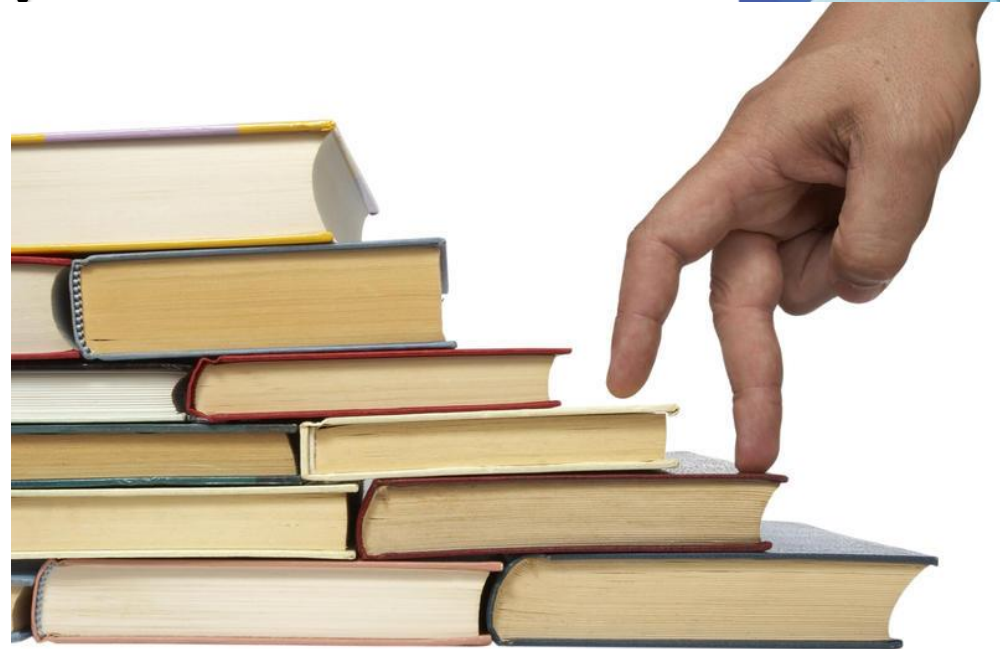
Методики соціально-профілактичної роботи

Практики соціальної роботи виділяють кілька груп методів, методичних моделей реалізації профілактичних програм у молодіжному середовищі.

По-перше, це група методів, що продукують **систематичну переробку переконань**.

Власне визначається **п'ять послідовних кроків** у профілактичній діяльності:

- 1 — увага;
- 2 — розуміння;
- 3 — згода;
- 4 — запам'ятовування;
- 5 — поведінка.

Методики соціально-профілактичної роботи

По-друге, це методики «когнітивної відповіді», що акцентують профілактичну дію на думках або «когнітивних відповідях» (виникають у суб'єкта під час комунікації переконання: на зовнішню інформацію індивід відповідає внутрішньою дискусією). Тобто, методики ґрунтуються на сприйнятті індивіда як інформаційного «процесора».

Методики соціально-профілактичної роботи

По-третє, методики очікування – зв'язок групи факторів поведінки зі здоров'ям. Ці фактори поведінки і є «справжнім» ядром очікувань, а саме, сприйняття індивідом:

- *чутливості до захворювання* («я маю дуже високі шанси захворіти»);
- *серйозності захворювання* («рак є дуже серйозним захворюванням»);
- *втрат, що пов'язані зі зміною поведінки* (коли не палю - роблюсь роздратованим);
- *переваг, що приносить зміна поведінки* (не випиваю - економлю кошти і приділяю більше уваги дитині);
- *сигнали* (натяки на дію) тощо.

Шість стадій змін поведінки, пов'язаної зі здоров'ям

1. **«Навчання на рівних»** - метод профілактичної роботи, де спеціально підготовлені добровольці з числа цільової групи поширюють серед «своїх» інформацію і засоби запобігання, надають підтримку
Наприклад: система кураторства серед наркозалежних.

2. **Стадія передзамислювання** – коли індивід не виражає бажання змінити свою поведінку в найближчий час.
Наприклад: пояснювальні листівки, соціальні ролики.

3. **Стадія замислювання** - люди усвідомлюють, що проблема існує і вони думають її змінити.

Наприклад: інформаційні теле-передачі.

4. **Підготовча стадія** - на цій стадії люди бажають почати дію в найближчий рік.

Наприклад: соціальна реклама з елементами підштовхування до змін.

5. **Безпосередня дія** - зміна своєї поведінки, рішення або оточення в порядку вирішення своєї проблеми.

Наприклад: робота зі спеціалістами.

6. **Стадія підтримки** - профілактика рецидивів та оцінка вигравів зміненої поведінки.

Комбінування всіх методів

Методика саморегуляції

Прийняття рішення проходить в три етапи:

1. Інтерпретація. Індивід може отримати інформацію про можливість захворювання через два канали: сприйняття симптомів («я відчуваю втому») та соціальні повідомлення («реклама повідомляє, що це може бути пов'язано з палінням»). Отримана інформація сприймається через когнітивні компоненти обробки інформації як загроза (ідентифікація причин, висновки, життєва лінія), на емоційному рівні - у вигляді негативних емоцій: страху, тривоги та депресії.

Методика саморегуляції

2. **Розвиток та ідентифікація адекватної стратегії подолання.** Два найбільш загальні типи:

- застосування подолання (уникнення нездорових форм поведінки);
- уникнення подолання (відмова, фантазування).

3. **Стадія оцінки**, що включає індивідуальну оцінку ефективності стратегії і рішення про продовження цієї стратегії подолання чи заміну її на іншу, більш оптимальну.

«Нереалістичний оптимізм»

Однією з причин, чому люди продовжують практику нездорової поведінки є слідування невірному сприйняттю ризику та чутливості до захворювання, тобто так званому «нереалістичному оптимізму».

Можна виділити чотири фактори, що вносять свій вклад щодо утворення «нереалістичного оптимізму»:

- 1) недостатність особистісного досвіду з даної проблеми;
- 2) впевненість, що проблема може бути попереджена діями індивіда;
- 3) впевненість, що проблема не з'явилась і що її не буде у майбутньому;
- 4) впевненість, що проблема зустрічається дуже рідко.

Соціальна когнітивна модель

Ця теоретична модель обґрунтовує поведінку, яка управляється очікуваннями та соціальними знаннями.

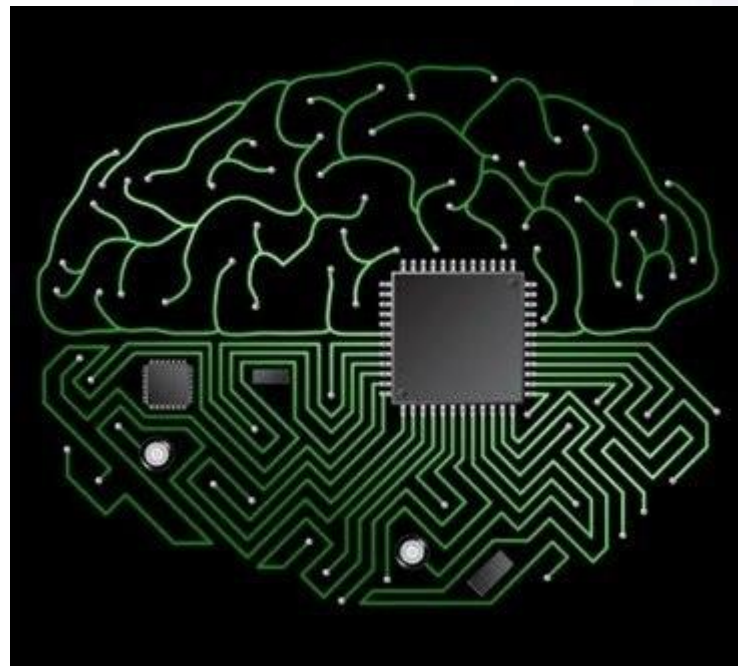
Очікування включають:

- очікування наслідків ситуації («паління може спричинити рак»);
- очікування наслідків поведінки («припинення паління може знизити ризик захворіти на ...»);
- очікування ефективності («якщо я хочу - я зможу припинити палити»»).

Побудники - висновки, які впливають на управління поведінкою.

Особистість сприймається як інформаційний процесор, що на відміну від когнітивних моделей, включає в собі репрезентацію соціального світу (приклад інших).

«Люди, значимі для мене, кинули палити».

Методика соціального контролю

Ця методика **фокусується на зв'язках, що особистість формує з суспільством.**

Цей зв'язок є об'єднанням чотирьох елементів:

- 1) прикріплення соціальних зв'язків за допомогою соціальних норм;
- 2) взяття на себе певних обов'язків;
- 3) кількість часу особистого життя затраченого на дані зв'язки;
- 4) прийняття центральної системи соціальних цінностей в суспільстві.

Форми роботи з профілактики негативних явищ

Соціологічні дослідження:

збір та поновлення банку даних про стан захворюваності та хворобливості дітей і молоді, поширення наркоманії, токсикоманії, хвороб, що передаються статевим шляхом, ВІЛ/СНДу; про стан та динаміку злочинності в регіоні.

Форми роботи з профілактики негативних явищ

Опроси щодо:

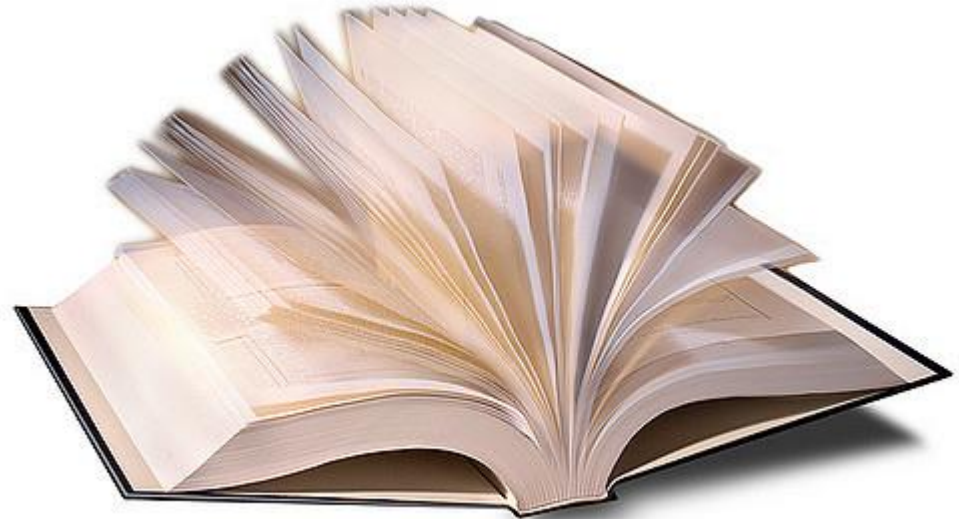
- оцінку орієнтирів підлітків та молоді щодо здорового способу життя;
- оцінку реальних масштабів наркотизації та алкоголізації серед підлітків та молоді;
- передумови правопорушень та злочинності в дитячому та молодіжному середовищі;
- основних проблем молоді;
- оцінки задоволеності молоді власним відпочинком.

Форми роботи з профілактики негативних явищ

Науково-методична діяльність:

- розробка методичних та інформаційно-довідкових матеріалів;
- проведення тематичних зустрічей, семінарів, «круглих столів» та конференцій з метою надання методичної допомоги фахівцям, що працюють з конкретними категоріями молодих людей та сімей, координації зусиль усіх зацікавлених організацій;
- діяльність експериментальних майданчиків центрів ССМ з метою розробки та впровадження інноваційних технологій, вдосконалення форм і методів соціальної роботи.

Форми роботи з профілактики негативних явищ

Медично-психологічна робота.

- виявлення контингенту, що потрапив у кризову ситуацію, та своєчасне направлення дітей та підлітків на консультацію;
- надання висококваліфікованої спеціалізованої допомоги силами лікарів;
- соціальна терапія з метою виявлення причин головної проблеми кризи, орієнтовної оцінки психічного стану, ступеня психічної травми, спільної тактики виходу з кризової ситуації, можливості розробки індивідуальної програми роботи.

Форми роботи з профілактики негативних явищ

Профілактично- корекційна робота:

- проведення особистої діагностики та психокорекції;
- повний комплекс допомоги для дітей-сиріт та дітей, що позбавлені батьківського піклування, з метою уникнення та формування кризових ситуацій.

Форми роботи з профілактики негативних явищ

Організаційно- інформаційна робота:

- участь у роботі постійно діючого семінару з проблем профілактики кризових ситуацій для педагогів шкіл при міському відділі освіти;
- організація виїзних лекторіїв, проведення бесід, консультацій для учнів середніх навчальних закладів.

Форми роботи з профілактики негативних явищ

Методично-просвітницька діяльність:

Системою центрів ССМ активно проводиться просвітницька робота для спеціалістів ЦССМ, викладачів та заступників директорів з виховної роботи навчальних закладів, педагогів та медичних працівників загальноосвітніх шкіл, вихователів дитячих дошкільних закладів, представників зацікавлених громадських організацій.

Форми роботи з профілактики НЕГАТИВНИХ ЯВИЩ

Психопрофілактична робота:

Методи корекції, направлені на часткову або повну зміну стану, що вже склався, можуть розглядатися як частина психологічної роботи. Потреба в профілактичних і коректувальних методиках настільки висока, що їх розробка і упровадження в життя нерідко випереджають формування науково обґрунтованих уявлень про механізми розвитку і саморозвитку людини.

Питання на семінарське заняття

В презентації наведіть приклади форм роботи з профілактики негативних явищ, які вживалися в українських соціальних службах.

Фото, відео, реальні назви програм вітаються!

Пора завязывать!

По статистике, пьющие люди живут в среднем на 10-15 лет меньше

